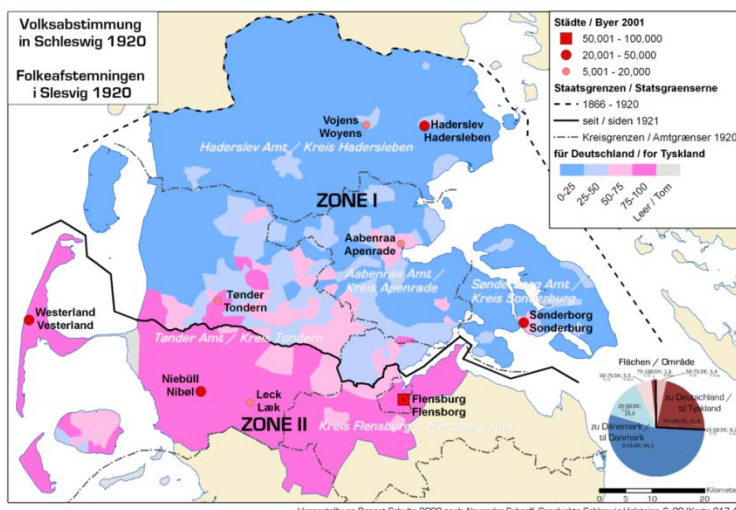

Genforeningen 1920

Genforeningen, de sønderjyske landsdeles genforening med Danmark 9. juli 1920. Som en del af Versaillestraktaten efter 1. Verdenskrig blev aftalen om en overdragelse af landsdelene til Danmark underskrevet i Paris 5. juli 1920 med virkning fra 15. juni samme år. Kravet om en genforening var allerede i 1918 blevet rejst i den tyske rigsdag af H.P. Hanssen. Efter Versaillesstraktaten af 28. juni 1919, artikel 109, skulle grænsen mellem Tyskland og Danmark fastsættes i overensstemmelse med befolkningens ønsker efter afstemning i nogle nærmere, i artiklen, definerede zoner.

Det betød afstemning i Nordslesvig, 1. zone under ét, med mulighed for, at de tilstødende distrikter i Mellemslesvig, 2. zone, derefter skulle stemme om, hvorvidt de ønskede indlemmelse i Danmark.

I artikel 109 var det tillige fastsat, at afstemningsområderne uopholdeligt, dvs. fra juni 1919 til afstemning havde fundet sted, skulle stilles under en international kommissions myndighed, Commission internationale de surveillance du

plébiscite au Slesvig (CIS).

Dannevirkebevægelsen ville gerne gå endnu videre, men vandt ikke bred tilslutning. Det gjorde derimod Flensborgbevægelsen.

Resultatet af afstemningen i 1. zone, 10. februar 1920, gav dansk flertal på 74%, mens afstemningen i 2. zone, 14. marts 1920, gav tysk flertal på 80%. I Flensborg stemte 75% tysk.

Da afstemningen i 2. zone ikke førte til et dansk flertal, bidrog Flensborgbevægelsen til regeringen C.Th. Zahles fald, hvilket udløste Påskekrisen.

Christian 10. stadfæstede 9. juli 1920 Indlemmelsesloven, og dagen efter red han over den gamle grænse nord for Christiansfeld. Selve genforeningen kulminerede 11. juli med en fest på Dybbøl Banke under overværelse af ca. 50.000 mennesker. Her fik kongen bl.a. overrakt et gammelt Dannebrog af fire hvidklædte unge piger.

Genforeningen 1920

Genforeningen er betegnelsen for Sønderjyllands forening med Danmark efter folkeafstemningerne i 1920. Foreningen var en gradvis proces. Den 5. maj rykkede danske tropper ind i Sønderjylland, den 20. maj indførtes dansk mønt, og endelig den 15. juni blev paskontrollen flyttet fra Kongeågrænsen til den nuværende grænse.

Kong Christian X's berømte ridt på den hvide hest over den slettede Kongeågrænse fandt sted den 10. juli 1920. Det var statssignalet til flere dages festligheder. Rundt om i Danmark også i Holm på Als er der blevet rejst en sten til minde om begivenheden.

Den 15. juni 1930 blev genforeningsstenen i Holm afsløret af forstander Overgaard, Nordborg Slots Efterskole.

Teksten slutter med de sidste fire linjer i sidste vers fra *Vort land er kun en lille bid* af Holger Begtrup:

**MINDE OM
GENFORENINGEN
1920**

**DOG MA A DU ALDRIG GLEMME
AT HER DU HØRER HJEMME
OG LIVETS DAAD DU SKYLDER
DIT FOLK OG FÆDRELAND.**

Stenen stammer fra byens branddam. Den kom til syne om sommeren, når vandstanden var lav.

Folkeafstemninger

Det tyske kejserriges nederlag i 1. Verdenskrig banede vejen for Sønderjyllands genforening med Danmark. Straks efter våbenstilstanden den 11. november 1918 og lovede den nye tyske udenrigsminister i revolutionsregeringen, at det nordslesvigske spørgsmål skulle løses ved folkeafstemning.

Vælgerforeningen for Nordslesvig vedtog efterfølgende en resolution om den kommende afstemning. Resolutionens tre vigtigste punkter var:

- 1) Nordslesvig skulle stemme som en samlet enhed.
- 2) Nordslesvig skulle afgrænses syd om Tønder og nord om Flensborg.
- 3) De tilstødende distrikter i Mellemslesvig,

som rejste krav herom, ville få ret til en særskilt afstemning.

Tre afstemningszoner

Resolutionen blev genspejlet i bestemmelserne i Versailles-fredstraktaten af 28. juni 1919. Forvaltningen af det sønderjyske område skulle frem til en afgørelse var truffet ved afstemning overgå til Den Internationale Kommission.

Slesvig blev opdelt i tre afstemningszoner, nemlig Nordslesvig, Mellemslesvig og Sydslesvig. Stemmeret havde alle voksne over 20 år, der var født i afstemningsområderne, eller som havde boet der siden 1. januar 1900.

Dansk eller tysk

Modsætningerne i befolkningen blev trukket skrappt op - dansk eller tysk.

Afstemningen i zone I, Nordslesvig, fandt sted den 10. februar 1920. Stemmeprocenten var på 91,4. Der var et klart flertal for dansk tilhørsforhold. Sønderjyder bosat i kongeriget var strømmet til Nordslesvig for at stemme. For hver tysk stemme var der tre danske stemmer. I alle købstæderne, bortset fra Haderslev, var der tysk flertal.

Afstemningen i zone II, Mellemslesvig, fandt sted den 14. marts. Her var resultatet det diametralt modsatte. For hver dansk stemme var der her fire tyske stemmer. Afstemningen i zone III bortfaldt.

Gradvis genforening

Sønderjyllands indlemmelse i Danmark skete gradvist. Den 5. maj rykkede danske tropper ind i landsdelen, og den 20. maj indførtes dansk mønt i landsdelen. Samme dag indførtes også det danske postvæsen.

Den 15. juni 1920 (Genforeningsdagen) overtog den danske regering styret i Sønderjylland, og den tyske pas- og toldkontrol flyttede officielt fra Kongeåen til den nuværende grænse.

Loven om "De sønderjyske landsdeles indlemmelsen i Danmark" blev underskrevet af kong Christian X den 9. juli. Dagen efter markeredes Genforeningen ved kongens berømte ridt på den hvide hest over den slettede Kongeågrænse. Det blev startet på flere dages festligheder.

Mindesten

Glæden over Genforeningen er stadig synlig i form af de mange genforeningssten, der er blevet rejst over hele landet. I perioden fra 1919 til 1950 blev der rejst omkring 580 sten til minde om genforeningen. En femtedel af disse står i Sønderjylland. Genforeningen er den historiske begivenhed i Danmark, som der er rejst flest mindesten over.